

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/18/18/98

O KONTROLI POLSKICH PRODUKTÓW PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

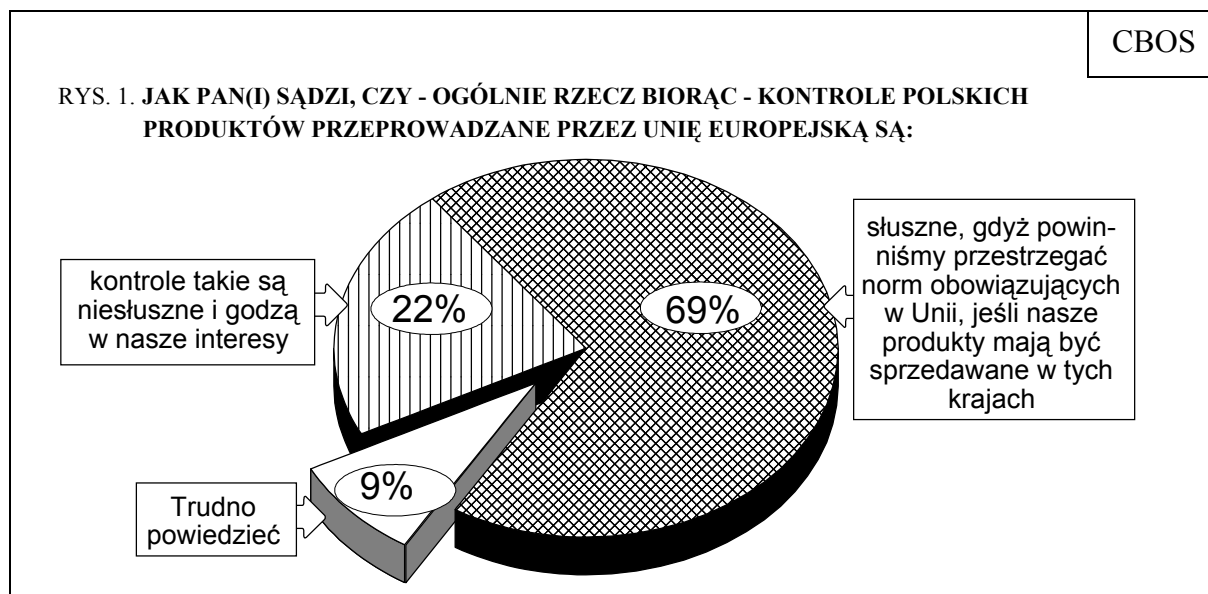
Pomyślny przebieg integracji Polski z Unią Europejską w dużej mierze zależy od społecznego poparcia dla tego procesu. Z przeprowadzonych pół roku temu badań CBOS wynika, że w ewentualnym referendum zdecydowana większość obywateli głosowałaby za przystąpieniem naszego kraju do UE. Mimo że przeważa pozytywne nastawienie do idei integracji, odnotowaliśmy jednak również pewne oznaki spadku poparcia oraz pogorszenia się ocen dotychczasowych stosunków Polski z Unią¹. Nasuwa się pytanie, czy te niekorzystne tendencje się nie nasilą w sytuacji zacieśniania się więzów między Polską i Unią, kiedy zwiększa się prawdopodobieństwo pojawienia się konfliktu interesów między obiema stronami układu stowarzyszeniowego. Reakcje Polaków na przeprowadzone przez Unię pod koniec ubiegłego roku kontrole polskich zakładów mięsnych i mleczarskich zdają się potwierdzać taką możliwość. W styczniowym badaniu² interesowało nas, w jakim stopniu Polacy akceptują przeprowadzane przez Unię kontrole oraz czy ich aprobata zależy od wyników tych kontroli i związanych z nimi decyzji Unii dotyczących importu polskich produktów.

*

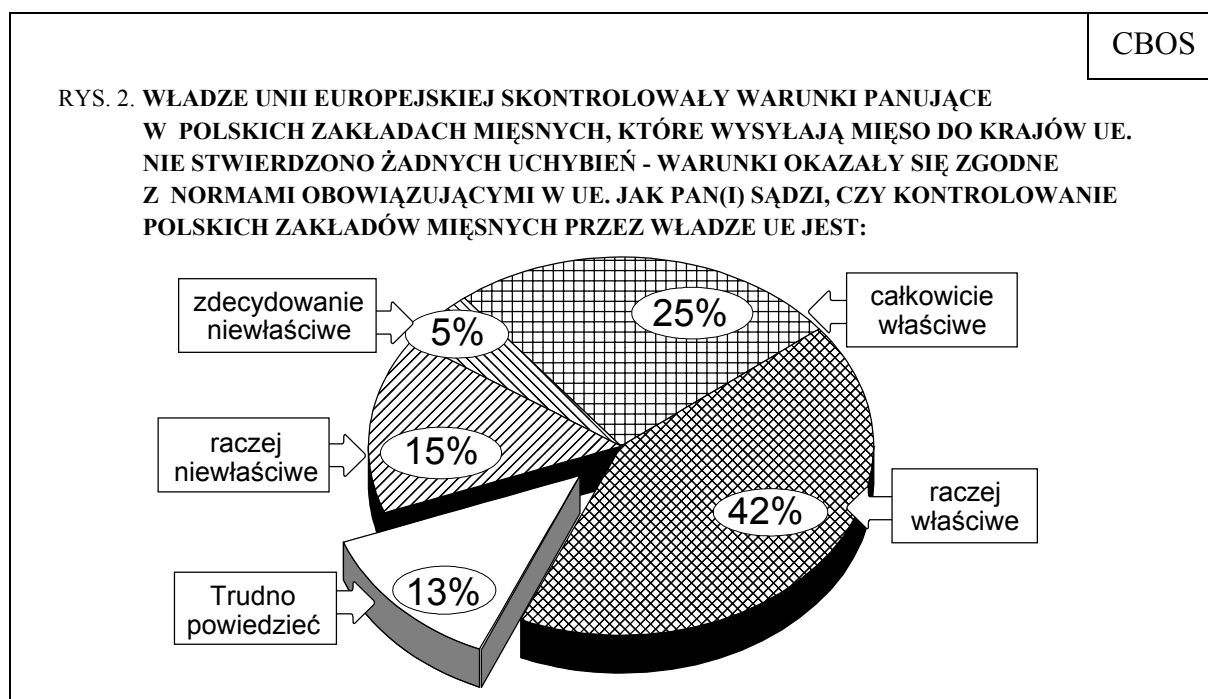
Większość badanych uznaje za słuszne sprawdzanie przez kontrolerów UE jakości polskich produktów przyznając, że jeśli mają one być eksportowane do państw zachodnio-europejskich, powinny odpowiadać normom obowiązującym w Unii. Jako niesłuszne, godzące w polskie interesy, traktuje kontrole Unii ponad jedna piąta ankietowanych, a niemal co dziesiąty nie ma wyrobionego poglądu w tej sprawie.

¹ Por. komunikat CBOS „Opinie o integracji Polski z Unią Europejską”, wrzesień '97.

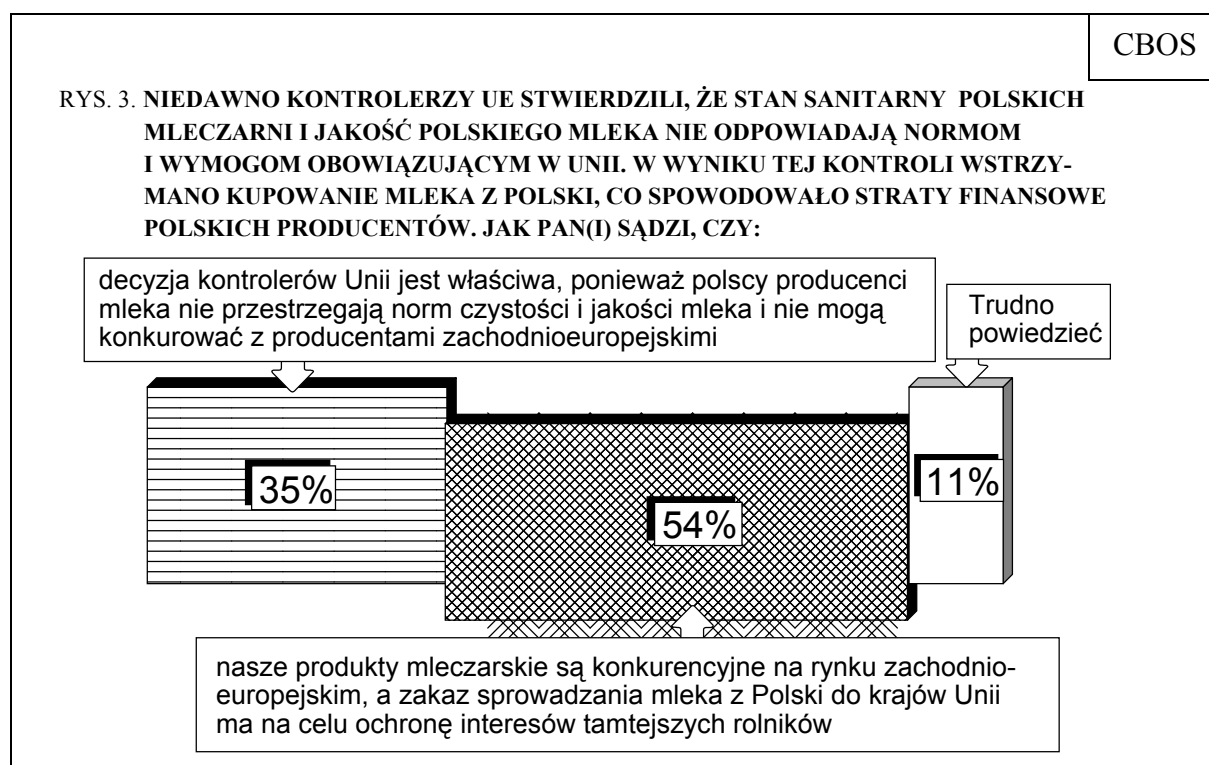
² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (92) przeprowadzono w dniach 16-20 stycznia '98 na 1153-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Podobnie kształtują się opinie dotyczące prawa UE do kontroli polskich zakładów mięsnych. Ponad dwie trzecie badanych aprobuje kontrolne działania Unii w tej dziedzinie, jedna piąta zaś uznaje je za niewłaściwe. Należy jednak podkreślić, że większość respondentów pozytywnie nastawionych do kontroli nie ma całkowitej pewności co do słuszności swojego stanowiska uznając kontrolowanie polskich zakładów mięsnych za „raczej właściwe”.

Wydaje się, że wyniki przeprowadzonej w końcu ubiegłego roku kontroli zakładów mięsnych, które były pozytywne dla Polski, w dużej mierze zadecydowały o przychylnym nastawieniu społeczeństwa do tego typu kontroli. Zupełnie inny bowiem stosunek mają badani do kontroli mleczarni, która - jak pamiętamy - zakończyła się negatywnym wynikiem i wstrzymaniem importu polskiego mleka. Tę niekorzystną dla Polski decyzję ponad połowa ankietowanych uznała za stronnictwą, mającą na celu ochronę interesów rolników państw członkowskich Unii. Znacznie mniej respondentów (nieco ponad jedna trzecia) przyznało rację kontrolerom Unii, zgadzając się z opinią, że polscy producenci mleka rzeczywiście nie przestrzegają obowiązujących norm i w związku z tym nie mogą konkurować z producentami zachodnioeuropejskimi.

Można więc uznać, że społeczna aprobata wymogów i decyzji Unii Europejskiej wyraźnie maleje, gdy konkretne postanowienie Unii jest postrzegane jako sprzeczne z interesem naszego kraju i jego obywateli. Warto zdawać sobie sprawę z tego, że w omawianym przypadku sprzeczność interesów była pozorna, jako że w interesie Polski leży podniesienie jakości polskiego mleka i jego produktów, co właśnie kontrolerzy Unii próbują wygzekwować od naszych producentów.

Należy podkreślić, że we wszystkich grupach społeczno-demograficznych odnotowujemy warunkową, uzależnioną od wyników, aprobatę kontroli polskich produktów przez Unię. Poziom tej akceptacji jest jednak bardzo zróżnicowany (por. tabele aneksowe). Największe poparcie dla kontrolnych działań Unii wyrażają osoby o wyższym statusie społeczno-materialnym, które - jak wynika z wcześniejszych badań³ - są największymi zwolennikami członkostwa Polski w UE. Należą do nich respondenci z wyższym wykształceniem, kadra kierownicza i inteligencja oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla, osoby o najwyższych dochodach *per capita* w rodzinie, a także uczniowie i studenci, mieszkańcy wielkich aglomeracji miejskich. Warto zauważyć, że wśród osób z wyższym wykształceniem, kadry kierowniczej i inteligencji, a także wśród mieszkańców wielkich miast przeważa aprobatą działań UE nawet odnośnie do kontroli zakładów mleczarskich, która zakończyła się wynikiem niekorzystnym dla Polski.

Poparcie kontrolnych działań Unii wyraźnie maleje w grupach osób niżej wykształconych, o niższych kwalifikacjach zawodowych, mieszkańców wsi. Zrozumiałe, że zdecydowanie najczęściej przeciwników kontroli odnotowujemy wśród rolników (a także wśród robotników niewykwalifikowanych), którzy jako producenci w największym stopniu ponoszą konsekwencje wymogów stawianych przez Unię oraz jej decyzji w sprawie importu polskich produktów. Znajduje to odbicie w opiniach elektoratu PSL, który wyróżnia się wyjątkowo silnym przekonaniem, że wstrzymanie przez UE importu polskiego mleka i jego przetworów było decyzją stronnictwą, mającą na celu ochronę interesów rolników zachodnioeuropejskich (77%). W pozostałych kwestiach poglądy wyborców PSL niewiele różnią się od opinii zwolenników SLD i AWS. Zdecydowanie największe poparcie dla kontrolnych działań Unii wyrazili wyborcy Unii Wolności oraz Unii Pracy. Elektorat UW wyróżnia się ponadto najwyższą aprobatą, kontrowersyjnej dla większości Polaków, kontroli mleczarni (59%).

³ Por. przypis 1.

Tabela 1

w procentach

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Niedawno kontrolerzy UE stwierdzili, że stan sanitarny polskich mleczarni i jakość polskiego mleka nie odpowiadają normom i wymogom obowiązującym w Unii. W wyniku tej kontroli wstrzymano kupowanie mleka z Polski, co spowodowało straty finansowe polskich producentów. Jak Pan(i) sądzi, czy decyzja kontrolerów Unii jest:		
	właściwa	stronnicza	Trudno powiedzieć
UW	59	34	7
UP	45	48	7
AWS	38	53	9
SLD	34	58	8
PSL	19	77	4

W tabeli pominięto elektorat ROP ze względu na zbyt małą liczebność (21 osób) do analiz statystycznych.

Wprawdzie większość Polaków uznaje za słuszne sprawdzanie przez kontrolerów Unii jakości polskich produktów eksportowanych na Zachód, jednak w dużej mierze jest to akceptacja warunkowa. Ankietowani wyraźnie uzależniają swoje poparcie dla wymogów i decyzji Unii od tego, czy są one korzystne dla Polski. Decyzja niekorzystna dla naszego kraju spotyka się z wyraźną dezaprobatą społeczną, mimo że - obiektywnie rzecz biorąc - jest merytorycznie słuszna. Wynika to zapewne z niewystarczającego poinformowania społeczeństwa zarówno w szczegółowych kwestiach dotyczących zasad układu stowarzyszeniowego z Unią, jak i ogólnych - związanych z procesem integracyjnym. Bez wyraźnej poprawy w tej dziedzinie społeczne poparcie dla idei członkostwa Polski w UE może się zmniejszyć, co niewątpliwie niekorzystnie odbije się na procesie integracyjnym.

Tabela 1. Jak Pan(i) sądzi, czy - ogólnie rzecz biorąc - kontrole polskich produktów przeprowadzane przez Unię Europejską są: 1 - słuszne, gdyż powinniśmy przestrzegać norm obowiązujących w Unii, jeśli nasze produkty mają być sprzedawane w tych krajach; 2 - kontrole takie są niesłuszne i godzą w nasze interesy

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	69	22	10	1152
Płeć				
Mężczyźni	72	21	7	546
Kobiety	66	22	12	606
Wiek				
do 24 lat	72	18	10	160
25-34	73	18	9	205
35-44	75	17	9	247
45-54	75	21	4	215
55-64	56	35	9	141
65 lat i więcej	56	26	17	184
Miejsce zamieszkania				
Wieś	56	32	12	427
Miasto do 20 tys.	76	16	8	140
od 21 do 100 tys.	75	17	8	229
101-500 tys.	75	16	9	207
501 tys. i więcej mieszk.	81	12	6	149
Region				
Północny	72	20	8	136
Zachodni	69	23	8	122
Środkowo-zachodni	65	24	11	175
Środkowy	67	19	14	210
Wschodni	61	31	8	125
Południowo-wschodni	68	20	12	185
Południowo-zachodni	76	20	4	199
Wykształcenie				
Podstawowe	55	29	15	372
Zasadnicze zawodowe	66	26	7	321
Średnie	80	13	8	367
Wyższe	89	10	1	92
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	91	7	1	70
Prac. umysł. niż. szczebla	86	13	1	98
Pracownicy fiz. - umysł.	72	18	9	76
Robotnicy wykwalifikowani	77	16	6	138
Robotnicy niewykwalifik.	53	32	15	52
Rolnicy	40	46	14	59
Prywatni przedsiębiorcy	79	9	12	65
Bierni zawodowo				
Renciści	60	29	11	138
Emeryci	55	30	15	216
Uczniowie i studenci	79	15	6	64
Bezrobotni	70	20	10	107
Gospodynie domowe i inni	75	16	8	68
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	78	19	3	114
Sektor państwowy	83	15	1	107
Sektor prywatny	78	14	8	287
Spółdzielczość	71	19	10	26
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	60	25	15	194
201 - 325 zł	63	25	11	235
326 - 449 zł	75	16	9	213
450 - 599 zł	73	22	5	164
Powyżej 599 zł	83	14	4	184
Ocena własnych war. mater.				
Złe	63	26	12	304
Średnie	67	24	9	565
Dobre	78	13	8	282
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	70	21	9	51
Raz w tygodniu	68	23	9	571
Kilka razy w miesiącu	67	24	9	152
Kilka razy w roku	69	22	10	266
W ogóle nie uczestniczy	75	14	11	109
Poglądy polityczne				
Lewica	73	23	4	279
Centrum	69	22	9	343
Prawica	76	18	7	321
Trudno powiedzieć	52	26	22	206

Tabela 2. Władze Unii Europejskiej skontrolowały warunki panujące w polskich zakładach mięsnych, które wysyłają mięso do krajów Unii Europejskiej. Nie stwierdzono żadnych uchybień - warunki okazały się zgodne z normami obowiązującymi w Unii Europejskiej. Jak Pan(i) sądzi, czy kontrolowanie polskich zakładów mięsnych przez władze Unii Europejskiej jest:

	(%)			
	właściwe	niewłaściwe	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	68	20	13	1152
Płeć				
Mężczyźni	69	21	10	546
Kobiety	66	19	15	606
Wiek				
do 24 lat	74	14	12	160
25-34	71	17	12	205
35-44	69	19	13	247
45-54	75	18	7	215
55-64	56	30	14	141
65 lat i więcej	57	23	20	184
Miejsce zamieszkania				
Wies	55	28	17	427
Miasto do 20 tys.	74	14	13	140
od 21 do 100 tys.	74	18	9	229
101-500 tys.	73	17	10	207
501 tys. i więcej mieszk.	81	10	9	149
Region				
Północny	71	17	12	136
Zachodni	70	18	12	122
Środkowo-zachodni	63	21	17	175
Środkowy	67	12	21	210
Wschodni	63	28	9	125
Południowo-wschodni	68	20	12	185
Południowo-zachodni	71	24	5	199
Wykształcenie				
Podstawowe	56	25	19	372
Zasadnicze zawodowe	64	26	10	321
Średnie	79	11	10	367
Wyższe	84	11	4	92
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	86	8	6	70
Prac. umysł. niż. szczebla	87	10	3	98
Pracownicy fiz.- umysł.	64	21	15	76
Robotnicy wykwalifikowani	73	16	11	138
Robotnicy niewykwalifik.	57	27	15	52
Rolnicy	41	36	23	59
Prywatni przedsiębiorcy	78	9	12	65
Bierni zawodowo				
Renciści	57	26	17	138
Emeryci	57	27	17	216
Uczniowie i studenci	82	12	6	64
Bezrobotni	67	19	14	107
Gospodynie domowe i inni	79	13	8	68
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	77	14	8	114
Sektor państwowy	71	23	6	107
Sektor prywatny	75	13	11	287
Spółdzielczość	79	9	12	26
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	62	24	15	194
201 - 325	63	22	15	235
326 - 449	75	14	11	213
450 - 599	68	20	12	164
Powyżej 599 zł	80	15	4	184
Ocena własnych war. mater.				
Złe	61	23	16	304
Średnie	66	22	12	565
Dobre	78	12	10	282
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	75	19	6	51
Raz w tygodniu	66	21	14	571
Kilka razy w miesiącu	64	24	11	152
Kilka razy w roku	69	19	12	266
W ogóle nie uczestniczy	76	11	13	109
Poglądy polityczne				
Lewica	72	20	7	279
Centrum	68	20	12	343
Prawica	75	17	9	321
Trudno powiedzieć	50	22	28	206

Tabela 3. Niedawno kontrolerzy Unii Europejskiej stwierdzili, że stan sanitarny polskich mleczarni i jakość polskiego mleka nie odpowiadają normom i wymogom obowiązującym w Unii. W wyniku tej kontroli wstrzymano kupowanie mleka z Polski, co spowodowało straty finansowe polskich producentów. Jak Pan(i) sądzi, czy: 1 - decyzja kontrolerów Unii jest właściwa, ponieważ polscy producenci mleka nie przestrzegają norm czystości i jakości mleka i nie mogą konkutować z producentami zachodnioeuropejskimi; 2 - nasze produkty mleczarskie są konkurencyjne na rynku zachodnioeuropejskim, a zakaz sprowadzania mleka z Polski do krajów Unii ma na celu ochronę interesów tamtejszych rolników

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	35	53	11	1152
Płeć				
Meżczyźni	37	53	10	546
Kobiety	34	54	12	606
Wiek				
do 24 lat	44	45	11	160
25-34	32	59	9	205
35-44	34	56	10	247
45-54	39	52	9	215
55-64	29	56	15	141
65 lat i więcej	35	50	15	184
Miejsce zamieszkania				
Wieś	23	63	14	427
Miasto do 20 tys.	40	50	10	140
od 21 do 100 tys.	35	54	11	229
101-500 tys.	45	44	10	207
501 tys. i więcej mieszk.	51	43	5	149
Region				
Północny	31	59	11	136
Zachodni	44	47	9	122
Środkowo-zachodni	36	51	13	175
Środkowy	35	55	11	210
Wschodni	25	62	14	125
Południowo-wschodni	37	51	12	185
Południowo-zachodni	38	52	10	199
Wykształcenie				
Podstawowe	30	54	17	372
Zasadnicze zawodowe	32	59	9	321
Średnie	41	52	8	367
Wyższe	51	42	8	92
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	51	43	6	70
Prac.umysł.niż.szczebła	45	45	10	98
Pracownicy fiz.-umysł.	30	61	9	76
Robotnicy wykwalifikowani	40	49	11	138
Robotnicy niewykwalifik.	18	68	14	52
Rolnicy	24	62	14	59
Prywatni przedsiębiorcy	37	49	14	65
Bierni zawodowo				
Renciści	33	51	16	138
Emeryci	32	56	12	216
Uczniowie i studenci	41	50	9	64
Bezrobotni	31	59	10	107
Gospodynie domowe i inni	40	54	6	68
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	40	53	7	114
Sektor państwowy	39	55	6	107
Sektor prywatny	40	48	12	287
Spółdzielczość	31	60	9	26
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	31	53	15	194
201 - 325	27	64	9	235
326 - 449	36	53	11	213
450 - 599	32	55	13	164
Powyżej 599 zł	46	43	10	184
Ocena własnych war. mater.				
Złe	33	55	12	304
Średnie	36	54	11	565
Dobre	37	52	11	282
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	38	48	14	51
Raz w tygodniu	33	54	12	571
Kilka razy w miesiącu	32	58	10	152
Kilka razy w roku	39	53	8	266
W ogóle nie uczestniczy	41	47	12	109
Poglądy polityczne				
Lewica	34	60	5	279
Centrum	33	54	12	343
Prawica	47	45	8	321
Trudno powiedzieć	23	57	20	206